

Stručný obsah

1	Základy práce s databází	17
2	Tabulky	51
3	Relace	109
4	Dotazy	125
5	Tvorba výrazů	171
6	Formuláře	187
7	Sestavy	243
8	Makra	265
9	Import a export	287
10	Správa databáze	329
	Přílohy	353

Obsah

Úvod	15
Typografické konvence použité v knize	16
1	
Základy práce s databází	17
Microsoft Access	18
Co je Microsoft Access?	18
Kdy použít Microsoft Access?	18
Stručně o databázích	19
Co je to databáze?	19
Základní kameny databáze Microsoft Access	21
Tabulky	21
Dotazy	22
Formuláře	23
Sestavy	24
Makra	24
Programové moduly	25
Nástroje databáze Microsoft Access	26
Import a export	26
Výrazy	27
Správa databáze	27
Možnosti spuštění Microsoft Access	28
Spuštění z nabídky Start	28
Spuštění z příkazového řádku	28
Upřesnění spuštění z příkazového řádku	28
Zástupce databáze	29
Zástupce na Panelu rychlého spuštění	30
Po spuštění aplikace	30
Vytvoření databáze	30
Popis prostředí aplikace a orientace v něm	32
Založení databáze v Microsoft Access 2010	36
Založení první databáze	36
Práce s databází	36
Ukončení práce s databází	40
Otevření databáze Microsoft Access 2003 (a starší)	41
Otevření dřívější verze databáze s vlastními panely nástrojů	42
Otevření dřívější verze databáze s nastavením Po spuštění	43
Použití vlastního řádku nabídek z dřívějších verzí	43

Návrh databáze	44
Určení typu databáze	44
Návrh tabulek	44
Určení datových typů	45
Definice relací	46
Dotazy, formuláře a sestavy	46
Další kroky návrhu	47
Otázky a odpovědi	47

2

Tabulky 51

Vytvoření tabulky	52
Nová tabulka	52
Tabulka propojená se službou SharePoint	53
Vytvoření tabulky a formuláře pomocí šablony	55
Práce s tabulkou	56
Výběr, otevření a uzavření tabulky	56
Volba zobrazení tabulky	57
Přejmenování a smazání tabulky	57
Kopie tabulky	58
Zobrazení datového listu	59
Práce se sloupci tabulky (Pole tabulky)	59
Vložení sloupce	59
Název a formátování sloupců	60
Uložení vlastního datového typu	61
Odstranění sloupce	62
Práce s řádky tabulky (Záznamy v tabulce)	62
Uložení zapsaného záznamu	64
Další práce se zobrazením datového listu	64
Filtrování záznamů	66
Aktivace a deaktivace filtru	67
Příklady výrazů ve filtrech	70
Vlastnosti tabulky	71
Návrhové zobrazení	72
Práce s polem	72
Vlastnosti datových typů	73
Velikost pole	73
Formát	74
Vstupní maska	74
Titulek	77
Výchozí hodnota	77
Ověřovací pravidlo	78

Ověřovací text	79
Hodnoty NULL a prázdné hodnoty	79
Je nutno zadat	79
Povolit nulovou délku	79
Indexovat	80
Kompresi kódu Unicode	80
Režim IME	80
Režim sentence IME	81
Inteligentní značky	81
Zarovnání textu	81
Datový typ versus Formát versus Vstupní maska	81
Přehled datových typů	81
Text	82
Memo	83
Číslo	84
Datum a čas	86
Měna	87
Automatické číslo	87
Ano / Ne	88
Objekt OLE	89
Hypertextový odkaz	89
Příloha	90
Vypočteno	91
Průvodce vyhledáváním	91
Další práce s tabulkou	97
Vlastní nastavení tabulky	97
Indexy	99
Primární klíče	100
Další zobrazení – kontingenční tabulka a graf	102
Otázky a odpovědi	106
3	
Relace	109
Relační databáze	110
Relace 1:1	110
Relace 1:N	111
Relace M:N	111
Tvorba relací	112
Zobrazení tabulek	113
Vytvoření základní relace	113
Úprava relací	114
Typ spojení	115
Zobrazení relací	116

Sestava relací	117
Referenční integrita	117
Analýza tabulky	119
Otázky a odpovědi	123

4

Dotazy 125

Typy dotazů v aplikaci Microsoft Access	126
Výběrový dotaz	127
Vytvoření tabulky dotazem	127
Přídávací dotaz	128
Aktualizační dotaz	128
Křížový dotaz	128
Odstraňovací dotaz	128
Dotazy typu SQL	129
Vytvoření výběrového dotazu pomocí průvodce	129
Jednoduchý podrobný dotaz	130
Jednoduchý souhrnný dotaz	131
Práce v návrhovém zobrazení	133
Spuštění dotazu	134
Zobrazení tabulek a dotazů	134
Relace mezi tabulkami a dotazy	135
Výběr údajů do dotazu	135
Odstranění tabulek, dotazů a polí z dotazu	136
Jednoduché filtrování dat	137
Řazení	137
Zobrazení pole ve výsledku	137
Omezení počtu zobrazených záznamů	138
Výrazy a sumarizace dat	138
Tvorba souhrnů	138
Tvorba výrazů	140
Formát výrazů (souhrnů)	141
Vlastnosti dotazu	141
Aktualizace hodnot v dotazech	144
Kdy lze data aktualizovat?	144
Vlastnost dotazu – typ sady záznamů	144
Kdy data nelze aktualizovat?	145
Parametrické dotazy	145
Vytvoření parametrického dotazu	145
Nastavení parametrů dotazu	146

Křížové dotazy	147
Příklad křížového dotazu	147
Vlastnosti křížového dotazu	148
Akční dotazy	149
Spuštění akčního dotazu	149
Vytvoření tabulky dotazem	150
Přídávací dotaz	152
Aktualizační dotaz	153
Odstraňovací dotaz	155
Další použití dotazů	156
Vyhledání duplicitních položek	156
Vyhledání chybějících záznamů	158
SQL dotazy	160
Vytvoření SQL dotazu	160
Příkazy jazyka SQL	162
Poddotazy	168
Otázky a odpovědi	169

5

Tvorba výrazů 171

Základní pravidla tvorby výrazů	172
Identifikátory	173
Operátory identifikátorů	173
Operátory	174
Konstanty	175
Hodnoty	175
Funkce	176
Tvůrce výrazů	176
Často používané funkce	179
Textové funkce	180
Funkce pro datum a čas	181
Ověřovací funkce	183
Agregační doménové funkce	183
Rozhodovací funkce	184
Ošetřování chyb	184
Další funkce	185
Otázky a odpovědi	186

6

Formuláře

187

Zobrazení formuláře	188
Vytvoření formuláře	189
Přehledné zobrazení jednotlivých záznamů	189
Rozdělený formulář	191
Sloupcový formulář (Více položek)	191
Kontingenční graf	192
Kontingenční tabulka	194
Návrh formuláře nebo vytvoření prázdného formuláře	195
Modální dialogové okno	196
Datový list	197
Navigační formuláře	198
Průvodce formulářem	200
Zobrazení rozložení	205
Prvky a části formuláře	206
Formátování existujícího formuláře	207
Umístění prvků formuláře	211
Motivy	213
Ovládací prvky formuláře	214
Vložení existujícího pole tabulky	225
Zobrazení Datový list	225
Návrhové zobrazení	226
Ovládací prvky	226
Vybrané vlastnosti ovládacích prvků formuláře	231
Umístění prvků formuláře	233
Příklady využití ovládacích prvků	234
Textové pole s výrazem	234
Uzamčení pole jen pro čtení	235
Pole se seznamem z hodnot tabulky	235
Pole se seznamem hodnot zadaných ručně	237
Pole se seznamem jako volič záznamů	238
Souhrn pomocí podformuláře	238
Formulář jako dialog	239
Hlavní přepínací panel	239
Otázky a odpovědi	240

7

Sestavy

243

Zobrazení sestavy	244
Vytvoření sestavy	245
Základní sestava	246
Návrh sestavy nebo prázdná sestava	247
Průvodce sestavou	248
Štítky	252
Tvorba a úprava sestav	255
Zobrazení rozložení a Návrhové zobrazení	255
Prvky a části sestavy	255
Seskupování v sestavách	257
Příklad – číslovaný seznam v sestavě	260
Tisk sestav	261
Vzhled stránky sestavy	261
Náhled	262
Tisk	263
Otázky a odpovědi	264

8

Makra

265

Vytvoření makra	267
Základní pravidla	267
Stavební konstrukce makra	269
Spouštění makra	272
Spuštění makra v návrhovém režimu, krokování	272
Spuštění makra z navigačního podokna	273
Spuštění makra pomocí ovládacích prvků	274
Makro jako obsluha události	275
Datová makra – makro jako obsluha události tabulky	276
Tipy pro práci s makry	276
Otevření databázového objektu makrem	276
Automatické spuštění makra po otevření databáze	277
Spouštění maker klávesovými zkratkami	277
Ošetření chyb v makrech	278
Převod makra do jazyka VBA	279
Popis vybraných akcí maker	281
Otázky a odpovědi	285

9

Import a export

287

Možnosti importu a exportu	288
Formáty pro import a export	289
Import a propojení s aplikací Microsoft Excel	289
Import sešitu aplikace Excel	290
Připojení sešitu aplikace Excel k tabulce	294
Propojení na sešit aplikace Excel	294
Import a propojení s aplikací Microsoft Access	295
Import z aplikace Access	295
Propojení tabulek aplikace Access	297
Kopírování objektů mezi databázemi aplikace Access	298
Export dat	299
Export dat do HTML	300
Časové naplánování importu nebo exportu	301
Publikování na webu služby Access Services	304
Příprava databáze pro publikování	304
Publikování databáze	307
Synchronizace webové služby a databáze v Access	308
Spolupráce se službou SharePoint	309
Možnosti služby SharePoint při používání Microsoft Access	310
Možnosti spolupráce se službou SharePoint	310
Přesun tabulek na web služby SharePoint	311
Práce s daty na webu SharePoint	314
Sběr dat z aplikace Microsoft Office	315
Předpoklady pro sběr dat	315
Obecný postup sběru dat	316
Příklad – objednávkový systém	317
Hromadná korespondence v Microsoft Word	324
Otázky a odpovědi	327

10

Správa databáze

329

Navigační podokno	330
Správa kategorií a skupin	332
Přiřazení objektů do skupin	333
Odebrání zástupce ze skupiny	334
Skrytí zástupce ve skupině	335

Sdílení databáze	335
Sdílení souboru databáze	335
Výhradní režim otevření	336
Současná úprava záznamů více uživateli najednou	336
Propojení se službou SharePoint	337
Rozdělení databáze	338
Rozdělení databáze	338
Důvody, proč rozdělovat databázi	339
Jak databázi rozdělit	340
Správa propojených tabulek	340
Zabezpečení databáze	341
Heslo a zašifrování databáze	341
Uzamčení souboru databáze	342
Bezpečnost maker	343
Digitální podpis databáze	346
Správa uživatelů	348
Komprimace a zálohování databáze	348
Komprimace a oprava databáze	348
Zálohování databáze	349
Replikace databáze	350
Otázky a odpovědi	351
Přílohy	353
Novinky, změny a omezení verze 2010	354
Novinky verze 2010	354
Co ve verzi 2010 zmizelo?	360
Možnosti a omezení Microsoft Access 2010	360
Klávesové zkratky a srovnání nabídek 2003 a 2010	363
Vybrané klávesové zkratky	363
Mapa ovládání verzí 2003 a 2010	364
Pravidla práce s databázemi	368
Pravidla pro názvy databázových objektů	368
Další pojmy pro práci s databázemi databáze	369
Srovnání syntaxe Access SQL a ANSI-SQL	369
Doplnění k datovým typům aplikace Access	370
Datový typ Příloha	370
Konverze datových typů	372
Nastavení a možnosti spouštění Microsoft Access	375
Nastavení aplikace Microsoft Access	375
Možnosti spouštění aplikace Microsoft Access	377

Vzorová databáze a přehled šablon

378

Tabulky v příkladu databáze knihovny

378

Přehled šablon databází se schémata jejich tabulek a relací

380

Rejstřík

385

Úvod

Milí čtenáři,

dostává se vám do rukou další kniha z edice Podrobná uživatelská příručka – tentokrát věnována databázím v aplikaci Microsoft Access 2010. Tato kniha by měla být rychlým, stručným, ale zároveň dostatečně podrobným průvodcem aplikací Microsoft Access 2010. Kniha si klade za cíl být užitečným pomocníkem uživatele aplikace Microsoft Access, po němž sáhne vždy, když narazíme na nějaký zajímavý problém, který budeme chtít vyřešit.

Microsoft Access 2010 je další verzí řady databázového systému z dílny Microsoftu. Možná bychom mohli namítnout, že databáze, je databáze a tudíž již není možné přinést nic nového, zejména když aplikace Access přinesla mnoho novinek a zlepšení před třemi lety v edici Office 2007. To se ale o aplikaci Microsoft Access 2010 rozhodně nedá říci. Access 2010 přináší novinky v oblasti vzhledu formulářů, zjednodušuje jejich tvorbu, nabízí nové datové zdroje a mnoho dalších nových funkcí.

Kniha je rozčleněna do jednotlivých kapitol, které se zabývají vždy danou činností či prací s určitým objektem. Celá kniha by nás měla provést kompletní cestou tvorby databáze v aplikaci Microsoft Access 2010 od jejího vytvoření až po distribuci případným uživatelům:

1. Nejprve se seznámíme s prací v aplikaci Access a vytvoříme první databázi.
2. Základním kamenem jsou tabulky, a proto si také ukážeme dopodrobna tvorbu tabulek a práci s nimi.
3. Popíšeme si tvorbu relací, abychom využívali efektivně všech nástrojů relačních databází.
4. Naučíme se pracovat s dotazy, abychom si vždy dokázali zobrazit nebo jinak zpracovat všechny potřebné údaje.
5. Úplně speciálně se také budeme věnovat tvorbě výrazů, které pak využijeme v dotazech, formulářích nebo filtrech.
6. Uživatelské rozhraní je nedílnou součástí databáze a proto se budeme věnovat také formulářům.
7. Jistě budeme chtít vykazovat výsledky naší činnosti, a proto se budeme muset naučit efektivně vytvářet sestavy.
8. Spousta činností v databázi se opakuje a šlo by je zautomatizovat. Ideálním a jednoduchým nástrojem pro automatizaci databáze jsou makra.
9. Aplikace Microsoft Access jistě nebude jedinou aplikací, se kterou budeme v rámci databáze pracovat. Proto si ukážeme import a export jiných formátů souborů. V neposlední řadě nezapomeneme ukázat spolupráci se serverem služby SharePoint.
10. Nakonec se budeme také trochu věnovat správě databáze. Ať už správě uživatelů databáze nebo práci s databází, jako je zálohování a podobně.

Kniha z edice Podrobná uživatelská příručka je koncipována jako podrobná výukově-referenční publikace s praktickými návody a odbornými radami. Je určena

právě vám, uživatelům s částečnými zkušenostmi s užíváním Accessu, kteří touží ovládnout produkt na uživatelské úrovni. Cílem knihy je pomocí krokových postupů seznámit vás s možnostmi Accessu 2010 tak, abyste jej mohli samostatně efektivně využívat jak v pracovním, tak v domácím nasazení.

Nezbývá mi než vám popřát mnoho úspěchů při používání této knihy a produktu Microsoft Access 2010.

Aleš Kruczek
(access2010@kruczek.cz)

Typografické konvence použité v knize

V knize jsou pro snazší orientaci použita tato grafická odlišení:

Tímto symbolem jsou označeny doplňující informace a poznámky na okraj.

Tato ikona varuje před rizikovými operacemi a upozorňuje na důležité skutečnosti.

V takto označených odstavcích se dozvíte užitečné tipy, které obohatí, zefektivní a zrychlí vaši práci.

Tučně jsou v knize označeny položky uživatelského rozhraní.

Kurzivou jsou označeny všechny místní, webové a e-mailové adresy, názvy souborů a další data zadávaná uživatelem.